Vlaams Parlement

865 (2015-2016) – Nr. 1
ingediend op 15 juli 2016 (2015-2016)

Voorstel van decreet

van Tine Soens, Jan Bertels, Caroline Gennez, Bart Van Malderen, Katia Segers en Steve Vandenberghe

houdende wijziging van de Codex Hoger Onderwijs en het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs, wat betreft de bepalingen voor toegang tot het hoger onderwijs en het volwassenenonderwijs voor personen met een handicap

verzendcode: OND

TOELICHTING

1. Algemene toelichting

De VN-Conventie inzake de rechten van personen met een handicap stelt een evenwaardige deelname van personen met een handicap aan alle segmenten van de samenleving voorop. Onderwijs is niet enkel deel van een samenleving, het is ook een toegangsticket tot vele segmenten binnen een samenleving. Daarom besteedt het VN-Verdrag terecht veel aandacht aan onderwijs binnen artikel 24.

In Vlaanderen moeten we echter vaststellen dat personen met een handicap in het hoger onderwijs en binnen het volwassenenonderwijs ondervertegenwoordigd zijn. Een belangrijke reden hiervoor is dat zij soms omwille van hun handicap een vorm van leerplichtonderwijs hebben gevolgd die als finaliteit geen diploma heeft dat rechtstreekse toegang tot het hoger- of volwassenenonderwijs mogelijk maakt. Dit kan zowel het geval zijn bij volgen van het buitengewoon secundair onderwijs als bij individuele curricula in het regulier onderwijs in het kader van het M-decreet. Hoewel de inspanningen inzake certificering van deze buitengewone vormen leerplichtonderwijs aan een deel van deze problematiek tegemoet kunnen komen, zal er omwille van de inhoud van deze programma's desalniettemin vaak een onderscheid blijven bestaan tussen hun finaliteit en die van de diploma's secundair onderwijs. Bijgevolg dreigt de levenslange exclusie voor personen met een handicap zich verder te zetten.

Dit voorstel van decreet wenst hierin een opening te creëren die de VN-Conventie inzake de rechten van personen met een handicap respecteert maar die tegelijk zowel de inhoud van deze individuele programma's als de diploma's secundair eerbiedigt en geen competenties veronderstelt die niet gecertificeerd zijn.

Vandaag zijn onderwijsinstellingen bij decreet reeds verplicht afwijkende toelatingsvoorwaarden en een afwijkende toelatingsproef te voorzien waarmee kandidaten die niet aan de voorwaarden voor rechtstreekse instroom voldoen hun competenties kunnen bewijzen. Het probleem is echter dat deze plaatsvervangende toelatingsproef te weinig bekend is en dat het onduidelijk is of redelijke aanpassingen hierop aangevraagd kunnen worden. Specifiek voor het hoger onderwijs kunnen onderwijsinstellingen ook bijkomende voorwaarden opleggen die personen met een handicap van deelname kunnen weerhouden. Dit staat in contrast met het volwassenenonderwijs waar het recht op deelname door de decreetgever gegarandeerd wordt maar waar een kader rond redelijke aanpassingen ontbreekt. Mede door een toename van zowel het aantal als de scholingsgraad van jongeren met een handicap zal ook de vraag naar deze plaatsvervangende toelatingsproef toenemen door jongeren die omwille van keuzes uit het verleden bij het voltooien van hun curriculum in het leerplichtonderwijs niet beschikken over een diploma dat rechtstreekse instroom toelaat.

Voorliggend voorstel van decreet strekt er bijgevolg toe zowel de kans op deelname als het recht op redelijke aanpassingen voor meerderjarige personen met een handicap aan deze plaatsvervangende toelatingsproeven in het volwassenenonderwijs en het hoger onderwijs te garanderen.

Voor het volwassenenonderwijs en voor opleidingen van het volwassenenonderwijs die door hogescholen georganiseerd worden, wordt enkel het recht op redelijke aanpassingen ingeschreven, gezien recht op deelname reeds gegarandeerd is. Voor het hoger onderwijs wordt het recht op deelname voor kandidaten die voldoen aan de definitie van 'student met een functiebeperking' ingeschreven, de definitie in de Codex Hoger Onderwijs die conform het VN-Verdrag is (en niet te verwarren is met de definitie 'student met een handicap', die verwijst naar inschrijving bij het

VAPH). Het recht op redelijke aanpassingen wordt geëxpliciteerd. Dit impliceert dat de associaties hun interne reglementen dienen te wijzigen en bijvoorbeeld de leeftijdsrestrictie van 21 jaar of ouder dienen te schrappen. Tot slot wordt het in zeer uitzonderlijke situaties mogelijk gemaakt dat bij wijze van redelijke aanpassing afgeweken kan worden van de finaliteit van de plaatsvervangende toelatingsproef. Dit moet het mogelijk maken in te schrijven onder credit- of examencontract als inschrijven onder diplomacontract omwille van de handicapsituatie niet mogelijk is.

2. Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 2

Dit artikel schrijft het recht op redelijke aanpassingen in bij de toelatingsproeven bedoeld in artikel II.177, 3°, van de Codex Hoger Onderwijs, die, indien succesvol afgelegd, recht geven op inschrijving in opleidingen van het hoger beroepsonderwijs georganiseerd door de hogescholen.

Artikel 3

Dit artikel voegt twee paragrafen toe aan het bestaande artikel II.179 van de Codex Hoger Onderwijs. Via paragraaf 4 wordt het recht op deelname aan een plaatsvervangende toelatingsproef voor meerderjarige kandidaten met een functiebeperking die niet kunnen inschrijven onder artikel II.178 gegarandeerd, alsook het recht op redelijke aanpassingen. Enkel indien de kandidaat slaagt voor deze proef, kan er ingeschreven worden in de gekozen opleiding in het hoger onderwijs.

Paragraaf 5 biedt de mogelijkheid om in zeer specifieke handicapsituaties, waarbij de kandidaat omwille van de handicap niet kan voldoen aan alle vereiste startcompetenties voor een diplomacontract, de finaliteit van de toelatingsproef in artikel II.179, §1, 3°, te wijzigen. Hiermee worden afwijkende toelatingsproeven mogelijk voor opleidingsonderdelen waarvoor wel aan de startcompetenties voldaan kan worden door de kandidaat met een functiebeperking. Indien geslaagd kan er ingeschreven worden onder creditcontract of examencontract.

Artikel 4

Dit artikel voegt twee punten in in artikel 2 van het decreet betreffende het volwassenenonderwijs: punt 11°bis bevat de definitie van cursist met een functiebeperking evenals een explicitering van het recht op redelijke aanpassingen, zoals dit reeds van toepassing is conform de decreten waar het artikel naar verwijst.

Punt 36°ter voegt in het decreet betreffende het volwassenenonderwijs de definitie van redelijke aanpassingen in.

Artikel 5

Dit artikel verankert het recht op redelijke aanpassingen bij het afleggen van de toelatingsproef die vermeld wordt in dit artikel van het decreet betreffende het volwassenenonderwijs.

Artikel 6

Dit artikel laat het decreet in werking treden op 1 juli 2017, teneinde de onderwijsinstellingen voldoende tijd te geven hun interne reglementen aan te passen aan de wijzigingen die dit voorstel van decreet vooropstelt.

Tine SOENS
Jan BERTELS
Caroline GENNEZ
Bart VAN MALDEREN
Katia SEGERS
Steve VANDENBERGHE

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. Artikel II.177 van de Codex Hoger Onderwijs wordt vervangen door wat volgt:

"Art. II.177. In afwijking van artikel II.176 neemt het instellingsbestuur in zijn onderwijsreglement afwijkende toelatingsvoorwaarden op. De afwijkende toelatingsvoorwaarden kunnen enkel rekening houden met de volgende elementen:
1° humanitaire redenen;
2° medische, psychische of sociale redenen;
3° het algemene niveau van de cursist, getoetst met een door het instellingsbestuur georganiseerde toelatingsproef.

De toelatingsproef, vermeld in het eerste lid, 3°, wordt uiterlijk de vijfde dag na het einde van de inschrijvingsperiode georganiseerd en gaat na of de cursist over de kennis en vaardigheden beschikt die vereist zijn om de opleiding in kwestie aan te vangen. Het instellingsbestuur kan de organisatie van een toelatingsproef op verzoek van de cursist niet weigeren en kandidaat-cursisten met een functiebeperking als vermeld in artikel II.276, §3, hebben bij het afleggen van deze proef recht op redelijke aanpassingen.

Het instellingsbestuur maakt op basis van de resultaten van de toelatingsproef, vermeld in het eerste lid, 3°, een beoordeling op in de vorm van een schriftelijk verslag, dat opgenomen wordt in het dossier van de cursist.

De voorwaarden om een toelatingsproef als vermeld in het eerste lid, 3°, te organiseren worden opgenomen in het onderwijsreglement.".

Art. 3. Aan artikel II.179 van de Codex Hoger Onderwijs worden een §4 en een §5 toegevoegd, die luiden als volgt:

"§4. Meerderjarige kandidaten voor de toetsing in paragraaf 1, 3°, van dit artikel die, indien geslaagd, beantwoorden aan de criteria om erkend te worden als student met een functiebeperking zoals opgenomen in artikel II.276, §3, mag geen deelname aan deze proef ontzegd worden. Conform hetzelfde artikel hebben zij binnen dit kader recht op redelijke aanpassingen.

§5. Bij een gemotiveerde weigering van redelijke aanpassingen bij de toetsing bedoeld in paragraaf 1, 3°, voorziet het instellingsbestuur een mogelijkheid om het algemeen niveau van de kandidaat te toetsen opdat inschrijven voor afzonderlijke opleidingsonderdelen waarop de weigeringsgrond voor de redelijke aanpassing niet van toepassing is mogelijk wordt onder een creditcontract of een examencontract.".

Art. 4. In artikel 2 van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs worden een punt 11°bis en 36°ter ingevoegd, die luiden als volgt:

"11°bis cursist met een functiebeperking: cursisten met een functiebeperkingen zijn cursisten met langdurige fysieke, mentale of zintuiglijke beperkingen die hen in wisselwerking met diverse drempels kunnen beletten volledig, effectief en op voet van gelijkheid met andere cursisten te participeren aan het hoger onderwijs;

36°ter redelijke aanpassing: een concrete maatregel, van materiële of immateriële aard, die de beperkende invloed van een onaangepaste omgeving op de participatie van de cursist met een functiebeperking neutraliseert.

Als een redelijke aanpassing wordt beschouwd, de aanpassing die geen disproportionele belasting betekent. Een beslissing tot weigering van de gevraagde aanpassingen kan gemotiveerd zijn op grond van een door de instelling gemaakte afweging dat de gevraagde aanpassing afbreuk doet aan de mogelijkheid de essentiële leerresultaten van de opleiding te bereiken. De criteria voor de afweging van disproportionaliteit zijn conform artikel 2, §2 en §3, van het protocol van 19 juli 2007 betreffende het begrip redelijke aanpassingen in België krachtens de wet van 25 februari 2003 ter bestrijding van discriminatie en tot wijziging van de wet van 15 februari 1993 tot oprichting van een Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding.".

Art. 5. Artikel 34, §2, van het hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"§2. In afwijking van paragraaf 1, tweede lid, kan het centrumbestuur in zijn centrumreglement afwijkende toelatingsvoorwaarden opnemen. De afwijkende toelatingsvoorwaarden kunnen enkel rekening houden met de volgende elementen:
1° humanitaire redenen;
2° medische, psychische of sociale redenen;
3° het algemene niveau van de cursist, getoetst met een door het centrumbestuur georganiseerde toelatingsproef.

De toelatingsproef, vermeld in punt 3°, wordt uiterlijk de vijfde dag voor het einde van de inschrijvingsperiode georganiseerd en gaat na of de cursist over de kennis en vaardigheden beschikt die vereist zijn om de module in kwestie aan te vangen. De directeur kan de organisatie van een toelatingsproef op verzoek van de cursist niet weigeren. Deelnemers met een functiebeperking hebben recht op redelijke aanpassingen. De directeur van het centrum maakt op basis van de resultaten van de toelatingsproef een beoordeling op in de vorm van een schriftelijk verslag, dat opgenomen wordt in het dossier van de cursist. De voorwaarden om een toelatingsproef te organiseren worden opgenomen in het centrumreglement.".

Art. 6. Dit decreet treedt in werking op 1 juli 2017.

Tine SOENS
Jan BERTELS
Caroline GENNEZ
Bart VAN MALDEREN
Katia SEGERS
Steve VANDENBERGHE